ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ ALMAN DİLİ EĞİTİMİ ÖĞRENCİLERİNİN VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÖĞRENİM-ÖĞRETİM SÜREÇLERİNE VE DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Ali S. Aksöz
ÇÜ Eğitim Fakültesi
Alman Dili Eğitimi AD

Yrd. Doç. Dr. Ergün Serindağ
ÇÜ Eğitim Fakültesi
Alman Dili Eğitimi AD

Prof. Dr. Tahir Balcı
ÇÜ Eğitim Fakültesi
Alman Dili Eğitimi AD

ÖZET
YÖK'çe öngörülen ÇÜEF Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı lisans programının öğrenim ve öğretim süreci bağlamında değerlendirilmesi amacıyla yapılan bu çalışma için hazırlık sınıfından olmamak üzere 156 öğrenciye ve Anabilim Dalımızın 12 öğretim elemanına birer anket uygulanmıştır. Anketler SPSS 11.5 programına aktarılmış, daha sonra yorumlanmıştır. Anket sonucunda öğrenim ve öğretim süreci ile sorunlar olduğunu, ancak bu sorunların beklenenin altında olduğunu saptadık. Öğrencilerle ilgili olarak çıkarılabilecek sonuç, çok çelişkili yanıtlar verdikleri ve sorunların tanısını koymada zorlandıkları yönündedir.Öğretim elemanlarında da göreceli bir memnuniyet saptadık.
ANAHTAR SÖZCÜKLER: Öğrenim ve öğretim süreci, Ölçme ve değerlendirme

ZUSAMMENFASSUNG
Wir haben 156 Studierende und 12Lehrbeauftragte je einer Umfrage unterzogen, um ihre Gedanken über den Lern- und Lehrprozess des von YÖK, dem türkischen Hochschulrat vorgeschriebenen Studienprogramms der Abteilung für Deutschlehrerausbildung der Pädagogischen Fakultät in Adana zu ermitteln. Die Umfragen wurden zuerst in SPSS 11.5 eingegeben, dann wurden die Ergebnisse interpretiert. Es hat sich ergeben, dass es Lern- und Lehrprozess-bezogene Probleme gibt, dass diese aber in geringerem Maße sind als erwartet. In Bezug auf die Studierenden könnte man sagen, dass sie bei ihren Antworten inkonsequent sind und Schwierigkeiten bei der Diagnose der Probleme haben. Auch bei Lehrbeauftragten stellten wir eine relative Zufriedenheit fest.
SCHLÜSSELWÖRTER: Lern- und Lehrprozess, Leistungsmessung und -beurteilung

GİRİŞ

Son yıllarda bilimde, teknolojide ve bunların endüstriyel uygulamalarında ortaya çıkan hızlı gelişim ve değişim beraberinde gerek siyasi gerek ticari gerekse kültürel anlamda uluslararası ilişkilere de bir ivme kazandırmıştır. Bu duruma koşut olarak ulusal değerlerin yanı sıra evrensel değerlere de sahip olan ve sözü edilen alanlarda dil iletişimi kurabilen bireylerin uluslar arası ortamda belirleyici faktör olarak ortaya çıkmaları yabancı dil öğrenme gereksinimini ve önemini daha da artırmakta, dolayısıyla yabancı dil eğitimi-öğretimini eğitim programlarının vazgeçilmez bir unsuru kılmaktadır. Bu gerçekten ve yabancı dil "Öğretmenlik Formasyonu Programı"nı oluşturan derslerin nitelikli öğretmen yetiştirmede yetersiz kalışından yola çıkılarak, yabancı dil öğretmenlik formasyonu dersleri yeniden geliştirilmiştir. "Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi" başlıklı çalışma kapsamında, öncelikle 16.8.1997 tarih ve 4306 sayılı kanunla yürürlüğe giren ve 1997-98 öğretim yılında uygulamaya konulan Eğitim Reformu ile, ilköğretim 6. sınıftan itibaren 2. yabancı dil dersi seçmeli ders olarak sunulmuş, sıralama tersinden de olsa, hemen ardından 1998/99 öğretim yılından itibaren ilgili branş öğretmeni ihtiyacının karşılanması amaçlanmıştır (Bkz. Eğitim Fakülteleri...2006).

Yapılan düzenlemede yabancı dil eğitim-öğretim sürecine doğrudan atıfta bulunulmamakla birlikte, eğitim sürecinin üç temel öğesinden biri olan "eğitimin amacı"ı dolayısıyla derslerin içeriği kesinlikle uygulanması ve en az dört yıl dokunulmaması kaydıyla kesin çizgilerle belirtilmiştir. Oysa genellikle "belli bir sonuca ulaşmak veya bir oluşumu gerçekleştirmek için birbirini izleyen olayların ya da durumların akışı" (Fidan/Erden 1993, 19) diye tanımlanan süreç eğitim süreci kapsamında düşünüldüğünde hemen akla gelen, "bireyde gerçekleşmesi beklenen davranış değişikliğini ifade eden amaçlar; amaçların gerçekleşmesi için gerekli bilgi kategorilerinden oluşan içerik; içeriğin öğrencilere aktarılmasında izlenen yolu ifade eden yöntem ve teknikler; davranış değişikliğinin gerçekleşip gerçekleşmediğini ölçme amaçlı değerlendirme boyutlarıdır" (Karadağ/Çalışkan). Daha önce kullanılan öğretmenlik formasyonu derslerinin ağırlıklı olarak teorik bilgilerden oluştuğunu ve öğretmene meslekte ihtiyaç duyacağı uygulamaya dönük bilgi, beceri ve bakış açılarını kazandırmakta yetersiz kalındığı savıyla hareket edilen yeni düzenlemede eğitim sürecinin diğer iki temel öğesi "öğretme ve öğrenme etkinlikleri" ve "değerlendirme"ye değinilmemiştir. Oysa biliyoruz ki, eğitim amaçla başlar, öğretme ve öğrenme etkinlikleri ile devam eder ve değerlendirme ile son bulur.

Öğrenme-öğretme sürecinin etkili olmasını sağlamak için öğrenme-öğretme sürecinde çeşitli eğitim materyallerine, modellere, yöntemlere veya tekniklere başvurulur. Derslerin işlenmesinde bilgisayar, Internet, çoklu ortam, televizyon, video, projektör makineleri gibi çeşitli teknolojilerin, farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması, bir yanda öğretme ve öğrenmeyi daha etkili kılarken diğer yanda geleceğin öğretmenini mesleğinde daha verimli hale

getirmesini amaçlar. Eğitim sürecinin son halkasında davranış değişikliğinin amaca uygun gerçekleşip gerçekleşmediğini saptamak amacıyla çeşitli ölçme araçlarından elde edilen bilgilere göre bir değerlendirme yapılır. Bu bilgilerle bir yanda öğrenciler değerlendirilirken diğer yanda öğretme-öğrenme sürecindeki aksaklıklar veya olası değişiklikler saptanır.

Alman Dili Eğitimi alanıyla ilgili akademisyenler tarafından başta olumlu bulunan söz konusu yeni düzenlemenin bir yıl uygulanmasından sonra görülen bazı eksiklikleri ve aksaklıkları -Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneğinde olduğu gibi- bazı derslerin yeri değiştirilerek, bazılarının haftalık saati ve kredisi yükseltilerek ve bazı dersler eklenerek giderilmeye çalışılmıştır (Bkz. Serindağ ve Ark. 2006). Buna rağmen son yıllarda gelen ve mezun olan öğrencilerden beklenen ve istenilen davranış değişikliğinin olması gereken düzeyin altında olması söz konusu düzenlemeyle belirlenen amaçların, derslerin ve içeriklerinin -dolayısıyla öğrenim ve öğretim sürecinin de- başarısız olduğunu göstermektedir. Bunun nedenlerini araştırmak ve ortaya koymak bu sürecin parçası olan öğrencilerden ve öğretim elemanlarından alınacak dönütlere göre önerilerde bulunmakla olanaklı olacaktır.

AMAÇ

Bu çalışmanın amacı, ÇÜ Eğitim Fakültesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı lisans programını öğrenim ve öğretim süreci bağlamında değerlendirmek, yaşanan aksaklıkları, eksiklikleri ve beklentileri saptayarak çözüm önerileri getirmektir. Bu temel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

Öğrenme ve öğrenme sürecinde hangi yöntem yada tekniklere ne ölçüde yer verilmektedir?

Ölçme ve değerlendirme aracı olan sınavlar hangi türde, nasıl yapılmaktadır? Sınavlardaki başarısızlığın nedenleri nelerdir? Başarı düzeyinin yükselmesi için öğrenciye ve öğretim elemanına düşen görev(ler) ne(ler)dir?

YÖNTEM

Amacımızı gerçekleştirmek için Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı'nda okuyan 113'ü kız (% 72.4), 43'ü (% 27.6) erkek toplam 156 öğrenci ile 12 öğretim elemanına birer *Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı Programını Değerlendirme Anket Formu* doldurtarak konuyla ilgili görüşleri saptadık. Türkoğlu / Erden ve Aslan'ın (2005) "Okulöncesi Lisans Programında Okuyan Öğrencilerin Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi" adlı bildiri için yararlandıkları anketten Almanca öğretmenliğine uyarlanan ankete hazırlık sınıfı öğrencileri hariç ulaşabildiğimiz tüm öğrenciler katılmıştır.

Nitel çözümleme gerektirenler hariç, anket verilerini SPSS 11.5 paket programına aktarılmıştır.Öğrencilerin ve öğretim elemanlarının öğrenim-öğretim sürecine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla verilerin frekansları ve yüzde dağılımları alınmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Öğrencilerin % 30'u genel liseden, % 9'u öğretmen lisesinden, % 60.2'si ise diğer liselerden mezun olarak Anabilim Dalımıza gelmiştir. Mezuniyet dereceleri, sanılanın tersine genelde iyi (% 48.1) ve pekiyi (% 25.6) durumdadır. Öğrencilerimizin genelde son tercihle geldiği varsayımının da geçerli olmadığı görülmüştür; hatta ilk tercihle gelenlerin oranı (% 20.5) bizi şaşırtmıştır. Buna göre ilk beş tercihle gelenler % 46.8, son tercihle gelenler % 17.9, son beş tercihle gelenler ise % 22.3 olarak saptanmıştır. Bu açıdan bakıldığında, Anabilim Dalımıza gelen öğrencilerin niteliğinin düşük olmadığını görüyoruz.

Tablo 1, adı geçen yöntem ya da tekniklere derslerde ne ölçüde yer verildiği ile ilgili bilgileri içermektedir. Görülen o ki öğretim elemanları geleneksel ders yöntemi olan yüz yüze anlatımı yeğlemektedir. Ancak bunun istem – sunu sorunu olduğunu, öğrencilerin derse edilgen katılımdan hoşlandıklarını söylemek yanlış olmaz. Nitekim öğrencilerin, anlatım tekniğine ağırlık verildiği biçimindeki görüşü, Tablo 14'teki (Serindağ ve Ark. 2006) verilerle çelişmektedir. Tablo 14'te öğrenciler, derslerin mesleğe (% 90.3), araştırmaya (% 89.1) ve uygulamaya dönük (% 73.7) olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 1

Ö= Öğrenciler **ÖE= Öğretim Elemanları**		Yanıt yok		Her zaman		Sıkça		Ara sıra		Hiç	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Anlatım	Ö	4	2,6	68	43,6	65	41,7	19	12,2		
	ÖE			7	58,3	4	33,3	1	8,3		
2. Soru-yanıt	Ö	3	1,9	29	18,6	56	35,9	67	42,9	1	,6
	ÖE			4	33,3	6	50,0	2	16,7		
3. Tartışma	Ö	5	3,2	12	7,7	35	22,4	85	54,5	19	12,2
	ÖE			2	16,7	5	41,7	4	33,3	1	8,3
4. Problem çözme	Ö	9	5,8	10	6,4	16	10,3	68	43,6	53	34,0
	ÖE			2	16,7	6	50,0	2	16,7	2	16,7
5. Deney – gözlem	Ö	8	5,1	7	4,5	8	5,1	44	28,2	89	57,1
	ÖE			1	8,3	2	16,7	5	41,7	4	33,3
6. Rol oynama	Ö	6	3,8	8	5,1	18	11,5	87	55,8	37	23,7
	ÖE			3	25,0	2	16,7	6	50,0	1	8,3
7. Grup çalışması	Ö	2	1,3	16	10,3	55	35,3	76	48,7	7	4,5
	ÖE			1	8,3	6	50,0	5	41,7		
8. Diğer (Lütfen belirtiniz) ……	Ö	153	98,1	1	,6	1	,6	1	,6		
	ÖE	10	83,3	2	16,7						

Derslerin işlenmesine katılım

Derslerin içeriği, uygulanan yöntem ve teknikler ne olursa olsun, öğrenciler derslerin işlenmesine etkin bir biçimde katılmadıktan sonra öğrenme gerçekleşemez. Tablo 2'den bu konudaki görüşleri de öğrenelim. Öğrencilerin çok küçük bir oranı (% 8.3) derse etkin bir biçimde katılmadığını belirtiyor; kısmen katılım ağırlıklı görünüyor (%65.4). Öğrencilerin % 25.6'sı derse etkin olarak katıldığını söylüyor. Öğretim elemanlarının bu konudaki görüşlerinin öğrencilerinkine koşut olduğu saptanmıştır

Tablo 2

	Öğrenci		Öğretim Elemanı	
	F	%	f	%
Evet	40	25,6	3	25,0
Kısmen	102	65,4	7	58,3
Hayır	13	8,3	2	16,7
Toplam	155	99,4	12	100,0
Yanıt yok	1	,6	0	0
Genel toplam	156	100,0	12	100,0

Katılım olmamasının nedenleri

Derslerin işlenmesine etkin olarak katılamamanın gerekçesi olarak şu gerekçeler saptanmıştır (Tablo 3):

Tablo 3

	Öğrenci		Öğretim Elemanı	
	f	%	f	%
İlgisizlik, derse yeterince güdülenememe	6	3,8	2	16,7
Sınıfın kalabalık oluşu	2	1,3	1	8,3
Dershanelerin fiziksel yetersizliği	1	,6	1	8,3
Almanca bilgisi eksikliği	33	21,2	5	41,7
Kullanılan yöntem ve teknikler	5	3,2	0	0
Diğer	3	1,9	0	0
Toplam	50	32,1	9	75,0
Yanıt yok	106	67,9	3	25,0
Genel toplam	156	100,0	12	100,0

Nasıl etkin katılınıyor?

Öğrencilere, derslerin işlenmesine nasıl etkin biçimde katıldığı sorulduğunda tamamen ve kısmen katılanlardan (%91) alınan yanıtlar genellikle, derslere girmeden önce o günkü konu ile ilgili bilgi toplamada, konuyu okuyup gelmede, örnekler bulmada, derste konu ile ilgili sorular sormada, bilgisi dahilinde ilavelerde bulunmada, sunumlarla, grup çalışmalarıyla,ödevler hazırlamada, tartışmalarda kendi görüşünü ifade etmede, öğretmenin sorularına yanıt vermede yoğunlaştığı görülmektedir.

Bununla beraber deneyimlerimizden ve derse katılıma evet diyenlerden (%25,6) yola

çıktığımızda öğrenciler genelde öğretimden yanadır. Katılım ancak, öğretim elemanı doğrudan kişiye soru sorarsa veya zorunlu bir sunu ya da ödev söz konusu olduğunda olmaktadır.
Öğretim elemanlarından öğrencilerin derse etkin katıldığını düşünenlere göre öğrencilerin derse genellikle ön hazırlık yaparak gelme, ödev, sunu, rol oynama, grup çalışmaları, sorulara yanıt verme etkinlikleriyle katıldığı görüşü de etkin katılımın zorunlu katılımla eşdeğer tutulduğunu göstermektedir.

Öğrencilerin nasıl daha etkin duruma gelmesi ya da getirilmesi ana sorunlardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır; bu açıdan öğrenciye ve öğretim elemanına büyük görev düşmektedir. Her iki tarafa bu konudaki görüşünü de sorduk:
Öğrenciler göre:

Öğretmenin destekleyici davranışları ile;Öğrenciyi güdüleme; Yöntem değişikliği; Öğrencinin güvenini kazanma; Konuların sene başında bildirilmesi; Öğrencinin ilgisini çeken konuyu anlatması; Araştırma ödevi verme; Güncel konular; Öğrenciye söz hakkı vermek; Küçük düşürmemek; Soru sormak; Görevler vererek;Tartışma ortamı yaratılarak; Not kaygısı ortadan kaldırılmalı; Dersi sevdirme; Öğrenci ezber sisteminden kurtulmalı; Öğrenciler arasında ayrım yapılmamalı; Söz hakkı verilerek, araştırmaya teşvik edilerek, güdüleme, sıkıcı olmamalı, düz anlatım olmamalı; Soru sormak teşvik edilmeli; Dayatma olmadan; Öğrenci aktifse aktiftir, pasifse pasiftir. Önemli olan sınav kağıdı; Yanlış yapsa da öğrencinin dili kullanması desteklenmeli; Öğrencinin düzeyini bilip ona göre davranarak; Almanca konuşma zorunluluğu kalkarsa; Söz sahibi olmasını sağlayarak
Öğrencilere sırayla değil karışık biçimde söz verilerek; Konu hakkında önceden araştırma yaptırarak; Sınav korkusunu kaldırarak; Öğretim elemanı dersini önemseyerek önemsenmesini de sağlamalı; Dersler sadece bilgi değil, bir dünya görüşü de aktarmalı; İyi bir öğrenme ortamı sağlanarak; Öğrenci merkezli olunarak; Öğretmenlerimiz bizimle uğraşıp bizi okuldan soğutmamalı; Ödev verilerek, sunu yaptırılarak.

Öğretim elemanlarının verdiği yanıtlar:

Üniversite kimliğinin sorumluluğun farkına ve bilincine vardırılarak; Daha çok sorumluluk vererek, demokratik tutum sergileyerek ,sunu yaptırarak, proje hazırlatarak; Öğrencinin sahip olduğu kendini ifade etme korkusunu demokratik bir sınıf ortamı oluşturup ortadan kaldırarak; Geleceğe dönük kaygıları ortadan kaldırılarak, sorumluluk bilinci aşılanarak.
Öğrencilere gördükleri dersin okudukları bölüm için ne denli gerekli olduğunu anlatarak, onları ikna edip güdeleyerek; Öğrenci merkezli alternatif yöntemler kullanarak; Öğrenci cesaretlendirerek; Yapmaya çalıştığı işin kendisine gerçekten katkı sağlayıcı noktasında motive ederek; Ders geçme ve sınav yönetmeliğini değiştirerek, proje odaklı bir ölçme ve değerlendirme uygulayarak.

Dersi işleme yöntemi

Derslerin içeriği kadar, nasıl işlendiği de önemlidir. Konuyu sunuş biçimi öğrenmeyi az ya da çok belirler. Bu yüzden dersi sunuş yöntemini belirlerken öğrenciyi de göz önünde bulundurmamız gerekmektedir. Her öğrencinin ayrı bir öğrenme biçimine sahip olabileceği gerçeğinden hareketle olanaklı olduğunca çok öğrenciye hitap edecek yöntem ve teknikleri tercih etmekte yarar vardır. Tablo 4'te, deneklerin geleneksel ders işleme yönteminden değil, öğretim elemanının geri planda kalmasından ve yol gösterici olmasından yana olduğunu görüyoruz. Bu eğilim sevindiricidir. Ancak bu veriler de Tablo 19'daki verilerle çelişmektedir.

Tablo 4

	Öğrenci		Öğretim Elemanı	
	f	%	f	%
Öğretim elemanı anlatmalı, öğrenci dinlemeli	33	21,2	1	8,3
Öğretim elemanı geri planda kalmalı, yol gösterici olmalı	92	59,0	11	91,7
Konuları öğrenciler belirlemeli ve anlatmalı	6	3,8	0	0
Diğer	16	10,3	0	0
Toplam	147	94,2	12	100,0
Yanıt yok	9	5,8	0	0
Genel toplam	156	100,0	12	100,0

Ders dili

Almanca öğretmenliklerinde derslerin Almanca mı Türkçe mi işlenmesi gerektiği konusu belki sorulması ve tartışılması bile yanlış olan bir konudur. Ne var ki her dönem başında derse Almanca konuşarak başladığımızda, öğrencilerin bakışından ya hiç anlaşılmadığımızı ya da çok az anlaşıldığımızı sezeriz. Zaten çok geçmeden "Hocam anlamadık; bir de Türkçe anlatır mısınız?!" gibi serzenişler duyuveririz (Bak. Balcı 1996). Öğretim elemanı bu istekler karşısında ya büyük oranda anlaşılmamak, ya da Türkçe anlatarak Almanca öğretmenliğinin ruhuna aykırı davranmak gibi bir ikilemle karşı karşıya bırakılmaktadır. Belki Almanca öğretmenliklerinin çözmesi gereken en önemli

sorun budur. Durum böyleyken, acaba denekler derslerin hangi dilde işlenmesini arzulamaktadır? Tablo 5, öğrenciler için *Almanca ve Türkçe birlikte* seçeneğinde, öğretim elemanlarında ise *dersine göre Almanca veya Türkçe* seçeneğinde yoğunlaşmaktadır. Buna karşın her iki seçenek iki grupta da birbirine yakın orantılıdır. Bize göre *Almanca ve Türkçe birlikte* ve *dersine göre Almanca veya Türkçe* seçenekleri, bilinçaltında derslerin Türkçe anlatılmasına olan eğilimi göstermektedir.

Tablo 5

	Öğrenci		Öğretim Elemanı	
	f	%	f	%
Sadece Almanca	12	7,7	2	16,7
Sadece Türkçe	2	1,3	0	0
Almanca ve Türkçe birlikte	81	51,9	4	33,3
Dersine göre Almanca veya Türkçe	60	38,5	6	50,0
Fark etmez	0	0	0	0
Toplam	155	99,4	12	100,0
Yanıt yok	1	,6	0	0
Genel toplam	156	100,0	12	100,0

Ders araçları

Derslerin daha verimli olması, uygun ders araçlarıyla desteklenmesine bağlıdır. Acaba öğrenci ve öğretim elemanları ders araçlarının hangi sıklıkta kullanıldığını düşünüyor? Tablo 6'dan anlaşıldığı üzere televizyon, video, vcd, internet ve not tutturma, genelde başvurulmayan araçlar olarak karşımıza çıkıyor. Zaten kullanılabilecek ders aracı olarak geriye fotokopi ve ders kitabı kalmaktadır.

Tablo 6

		Yanıt yok		Her zaman kullanılıyor		Sıkça kullanılıyor		Ara sıra kullanılıyor		Hiç kullanılmıyor	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Temel ders kitabı	Ö	7	4,5	45	28,8	65	41,7	35	22,4	4	2,6
	ÖE			9	75,0	1	8,3	2	16,7		
2. Birden çok kitap (sözlük vs)	Ö	4	2,6	32	20,5	58	37,2	56	35,9	6	3,8
	ÖE			3	25,0	7	58,3	2	16,7		
3. Fotokopi / Teksir	Ö			76	48,7	72	46,2	8	5,1		
	ÖE			2	16,7	7	58,3	3	25,0		
4. Not tutturma	Ö	3	1,9	38	24,4	66	42,3	48	30,8	1	,6
	ÖE			1	8,3	6	50,0	4	33,3	1	8,3
5. Tepegöz	Ö	4	2,6	6	3,8	28	17,9	89	57,1	29	18,6
	ÖE			1	8,3	2	16,7	6	50,0	3	25,0
6. Slayt makinası	Ö	8	5,1			3	1,9	42	26,9	103	66,0
	ÖE	1	8,3			1	8,3	2	16,7	8	66,7
7. Televizyon / Video / VCD /İnternet	Ö	3	1,9	3	1,9	3	1,9	49	31,4	98	62,8
	ÖE					1	8,3	7	58,3	4	33,3
8. Diğer (Lütfen belirtiniz) ……	Ö	155	99,4	1	,6						
	ÖE										

Almanca kitap okuma oranı

Türk toplumu ne yazık ki okumayan bir toplum haline getirilmiştir. Özellikle 12 Eylül darbesinden sonra kitap okumak neredeyse suç işlemekle eşdeğer görülmüştür. Okuyanlara hiç iyi gözle bakılmamıştır. Çünkü okumak düşünmeyi, üretmeyi, yanlışa yanlış demeyi, yani demokrasi bilincini kazandırır. Böylece felsefe, mantık, sosyoloji vb. dersler müfredattan kaldırılmış, bunun yerine teslimiyeti öğreten din dersi anayasal bir zorunluluk durumuna getirilmiştir. Bu koşullarda yetişen gençlerimiz okumaya soğuk bakmaktadır. Öğrencilerimizin % 44.9'u ders amacıyla okudukları dışında yaşamı boyunca hiçbir Almanca kitap okumamış durumdadır (Tablo 7); okuduğunu söyleyenlerin % 56.4'ü ise tahmini olarak kaç kitap okuduğunu anımsamıyor (Tablo 8). Tablo 8, ders amacıyla okunanlar dışında bugüne kadar kaç Almanca kitap okunduğunu gösteriyor.

Tablo 7

Ders amacıyla okuduklarınız dışında, bugüne kadar Almanca kitap okudunuz mu?	Öğrenci		Öğretim Elemanı		Belirlediğiniz ders kitabı / kitapları dışında geçen dönem Almanca kitap okuttunuz mu?
	f	%	f	%	
Hayır	70	44,9	1	8,3	Hayır
Evet	84	53,8	10	83,3	Evet
Toplam	154	98,7	11	91,7	Toplam
Yanıt yok	2	1,3	1	8,3	Yanıt yok
Genel toplam	156	100,0	12	100,0	Genel toplam

Ders amacıyla okunanlar dışında bugüne kadar tahminen kaç Almanca kitap okundu?

Tablo 8

	f	*%*
1,00	12	7,7
2,00	14	9,0
3,00	19	12,2
4,00	6	3,8
5,00	8	5,1
6,00	2	1,3
8,00	1	,6
10,00	1	,6
13,00	1	,6
14,00	1	,6
15,00	1	,6
23,00	1	,6
50,00	1	,6
Toplam	68	43,6
Yanıt yok	88	56,4
Genel toplam	156	100,0

Peki öğrenciler en son hangi Almanca kitabı ne zaman okumuştur? İşte verilen yanıtlar:

"**Versprechen**", "**Wo warst du Adam**", "**Haus ohne Hütte**", "**Der Tod in Venedig**", "**Dekameron**", "Was lebst du", "**Die Oma**", "**Der Besuch der alten Dame**", "Homo Faber", "**Der kleine Prinz**", "**Professor Unrat**", "**Berlin Alexanderplatz**", "**Der Prozess**", "**Die Verwandlung**", "The Wedding", "Das geschenkte Gaul", "**1000 und eine Nacht**", "Der letzte Tag eines Verurteil", "**Erzählen der Nacht**", "Tödlicher Schnee", "**Das Brot früher Jahren**", "**Der Brief**", "Das erste Abenteuer", "Sehr blaue Augen", "Emily und Dedektif", "Er trat zu Ihnen", "Der kleine Haus", "Julchen hilft Julchen", "Kein Schnaps für Tamara", "Fliedermutterchen", "Fünf kleine Mörderlein", "**Mutter Courage und ihre Kinder**", "Der Hexer von Paris", "Später Mädchen sterben früher", "Anadolischer Reis", "**Die Ilse ist weg**", "**Als Hitler das rose Kaninchen stahl**", "Powels Brief" "Heisse Kriminalgeschichten", "**Bitterschokolade**", "Das Mädchen", "Zwei Fiende", "**Die fremde Heimat Türkei**", "Hamide spielt Hamide", "**Nicht ohne meine Tochter**", "**Deutschstunde**", "**Angst**", "Pianist", "**Das Paradies ist nebenan**", "**Der Mantel des Ketzers**", "**Hausmärchen**", "**Yıldız heißt Stern**", "Über die Frauen", "**Erzählungen**", "**Siddharta**", "Germen Geschichte", "Elvis in Köln", "Verlorener Prinz".

Kitapların hangi sınıftan öğrenciler tarafından ne zaman okunduğu ile ilgili veriler yukarıdaki kitapların çoğunluğunun "Kısa Öykü İnceleme", "Roman İnceleme" "Drama", "Okuma Becerileri "Konuşma Becerileri" gibi derslere giren öğretim elemanlarının öğrencilere dersin işlenişiyle ilgili okumasını zorunlu kıldığı ya da önerdiği kitaplar olduğunu göstermektedir . Bu düşüncemiz ilgili derslere giren öğretim elemanlarına sorularak da teyit edilmiştir (koyu yazılanlar). Bununla birlikte bir yanda 84 kişinin (%53,8) d*ers amacıyla okuduklarınız dışında, bugüne kadar Almanca kitap okudunuz mu? s*orusuna evet demesi ve o oranda kitap sayısının çıkmaması (hatırlayamadılar mı acaba?), diğer yanda bazı kitapların adlarının yanlış yazılması bizde onların okunduğuna ilişkin kuşku uyandırmaktadır. Oysa hem Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı kütüphanesi hem de Ç.Ü. Merkezi Kütüphanesi her alandan, her düzeyde, çok zengin bir kitap yelpazesi içermektedir. Gerek Tablo 8 gerekse okunan kitaplar bizde öğrencilerimizin Almanca kitap okumaya pek eğilimli olmadığı düşüncesini doğurmaktadır. Bu da Almanca öğretme-öğrenme sürecini olumsuz olarak etkilemektedir. Zira, dil kullanımı açısından bakıldığında öğrenilen dilin ülkesinde yaşamıyor olmak dezavantajı ancak edilgin dil kullanımı da diyebileceğimiz kitap okuma etkinliği ile avantaja dönüştürülebilir.

Türkçe kitap okuma oranı

Tablo 9, ders amacıyla okunanlar dışındaki Türkçe kitaplarla ilgili verileri yansıtmaktadır. Öğrencilerin % 96.8'i okuduğunu söylemekle birlikte, % 59.6'sı tahminen kaç kitap okuduğunu söyleyememiştir (Tablo 10). Aşağıda, okunan kitaplara baktığımızda Almancanın tersine öğrencilerimizin kitap türü beğenisinin, romandan öyküye, popüler kitaplardan bilimsel kitaplara kadar, çok geniş bir yelpazenin içinde olduğu görülmektedir. Doğrusunu söylemek gerekirse bu beğeni değişikliği biraz şaşırtıcı. Adı geçen kitapların son bir yıl içinde adından en çok söz ettirenlerden oluşması öğrencilerin bunları son altı ay içinde okumuş olmaları verisiyle örtüşmektedir. Ancak kitap okuduğunu bildirenlerin, ya da kaç kitap okuduğunu tahminen yazamayanların tutumu kitap okunduğuna ilişkin kuşku uyandırmaktadır. Sonuçta bu kadar kitap okunması, derslerde yansımasını bulmalıdır. Oysa bu yansıma görülmemektedir.

Tablo 9

Ders amacıyla okuduklarınız dışında, bugüne kadar Türkçe kitap okudunuz mu?	Öğrenci		Öğretim Elemanı		Varsa belirlediğiniz ders kitabı / kitapları dışında geçen dönem Türkçe kitap okuttunuz mu?
	f	%	f	%	
Hayır	4	2,6	9	75,0	Hayır
Evet	151	96,8	2	16,7	Evet
Toplam	155	99,4	11	91,7	Toplam
Yanıt yok	1	,6	1	8,3	Yanıt yok
Genel toplam	156	100,0	12	100,0	Genel toplam

Ders amacıyla okunanlar dışında bugüne kadar tahminen kaç Türkçe kitap okundu?

Tablo 10

	f	*%*
1,00	1	,6
2,00	4	2,6
3,00	1	,6
4,00	4	2,6
5,00	1	,6
7,00	1	,6
10,00	6	3,8
13,00	1	,6
15,00	3	1,9
17,00	1	,6
20,00	7	4,5
25,00	1	,6
30,00	3	1,9
40,00	2	1,3
50,00	2	1,3
60,00	2	1,3
70,00	1	,6
80,00	1	,6
90,00	1	,6
100,00	8	5,1
150,00	2	1,3
200,00	5	3,2
300,00	2	1,3
350,00	1	,6
400,00	1	,6
500,00	1	,6
Toplam	63	40,4
Yanıt yok	93	59,6
Genel toplam	156	100,0

Acaba en son okunan Türkçe kitap hangisidir, ne zaman okunmuştur? İşte yanıtlar:

"Şu Çılgın Türkler","Bay Bay Türkçe", "Suç Ve Ceza", "Oyun Ustası", "Nietsche Ağladığında", "Da Vinçi'nin Şifresi", "Metal Fırtına", "Mutluluğun Anahtarı Küçük Şeyler", "Ruh Dağı", "Ana", "Güç İstenci", "Kurtlar İmparatorluğu","Anlatmak İçin Yaşamak", Ferrarisini Satan Bilge", "Siyah Kar", "Gökkuşağı", "Git Kendini Çok Sevdirmeden", "9 Numaralı Otobüste Cennet Yolculuğu", "Delifişek", "Dönüşüm", "Alamut", "Kan Çanağı", "Ruhsal Çatışmalar", Türkçe Off", "Şeytanın Fısıldadıkları", "Kumsal Ada Mavi Tuna", "Aşk Neyin Kuşatması", "Komplo Teorileri", "Gençler İçin Dünya Tarihi", "Cezaevinde Kadın Olmak", "Savaşçı", "Aldatmak", "Küçük Şeyler", "Melekler Ve Şeytanlar", "Unutma Bahçesi", "Kar", "Yolda Üç Kişi", "Salı Buluşmaları", "Hala Ciddiyim", "100 Fırça Darbesi", "Kale Kapısı", "Garipler Sokağı", "Eskici Dükkanı", "Kavgam", "Anna Karanina", "Kötü Ruh", "İki Düşman", "Hedef Türkiye"Eski İstanbul Günleri", "Gece Sesleri", "Satranç", "İki Sevgili", "Gülün Adı", "Şu Hortumlu Dünyada Fil Nasıl Hayvandır", "Armegedon", "Malazgirt'in Üç Atlısı", "Genç Werther'in Acıları", "Benim Hüzünlü Orospularım", "Kızıl Nehirler", "Kızıl Metinler", "Kristal Denizaltı", "Her Şey Seninle Başlar", "Tanrıların Arabaları", "Türkiye'de Misyonerlik", "Mış Gibi Yaşamlar", "Çocuk Ve Aile", "Ramses I-II-III", "Kırmızı Bisiklet", "Davranışlarımızın Kökeni", "Şeker Portakalı", "Yunan Mitolojisi", "En Uzun Gece", "Nutuk", "Uğultulu Tepeler", "Şeytanın Gör Dediği", "İşlemenin Esrarı", "Gölgeler Ülkesi",

"Memurlar-Memurlar", "Simyacı", "Halk Oyunları", "Geniş Zamanlar", "Bu Ülke", "Hayat Güzeldir", "Salkım Hanımın Taneleri", "Hayvan Mezarlığı", "Soğuk Kar", "Sachmalama Türkçe De Neymiş", "Naton'un Gizli Orduları", "Sarıkamış'tan Esarete", "Büyük Ortadoğu Projesi", "Başkasının Günahına Ağlayan Adam", "Nefes Nefese", "Bu Dünyanın En Akıllı İnsanıyım", "Zerdüş", "İçimizdeki Çocuk", "Yes Yerine …", "Martı".

Sosyal etkinliklere katılım

Öğrenme yaşam boyu sürer ve tek ortamla – okul ortamıyla – sınırlanamaz; spor, müzik, tiyatro, sinema gibi etkinliklerle desteklenmelidir. Bu yüzden öğrencilerin ders dışı herhangi bir sosyal etkinliğe katılıp katılmadığını öğrenmek istedik. da önemsiyoruz. Herhangi bir sosyal etkinliğe katılanlar % 43.6, katılmayanlar ise % 25.6. Tablo 11, öğrencilerimizin aslında tekyönlü yetiştiklerini ve sosyal gelişimleri için de zaman ayırmadıklarını gösteriyor.

Tablo 11

	f	%
Evet	68	43,6
Kısmen	47	30,1
Hayır	40	25,6
Toplam	155	99,4
Yanıt yok	1	,6
Genel toplam	156	100,0

Sınavların amacı

Derslerimizde sık sık "Sınavda ne soracaksınız? Sınav nasıl olacak?" gibi sorularla karşılaşırız. Denebilir ki, öğrenciler için derslerden çok sınavları daha çok önemlidir. Sınavlar öğrenciler için bir korku kaynağıdır; hiç sınav olmaması öğrencileri mutlaka çok sevindirecektir. Ama sonuçta belge, unvan, meslek vs. kazandıran süreçlerin sınanması gerekmektedir. Acaba bu sınama hangi amaca yönelik olarak yapılmaktadır? Tablo 12'de gördüğümüz gibi, *dersin amacına ne ölçüde ulaştığını belirlemek* ve *öğrencilerin başarı düzeyini saptamak* en yüksek yüzdelere sahiptir. Zaten sınamanın en makul amaçları bunlardır.

Tablo 12

		Yanıt yok		Evet		Kısmen		Hayır	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1. Dersin amacına ne ölçüde ulaştığını belirlemeye	Ö	16	10,3	78	50,0	60	38,5	2	1,3
	ÖE			9	75,0	3	25,0		
2. Öğretim elemanının kendisini değerlendirmesine	Ö	28	17,9	23	14,7	45	28,8	60	38,5
	ÖE	1	8,3			6	50,0	5	41,7
3. Öğrencilerin başarı düzeyini saptamaya	Ö	15	9,6	78	50,0	56	35,9	7	4,5
	ÖE			9	75,0	3	25,0		
4. Yönetmelik emrini yerine getirmeye	Ö	17	10,9	54	34,6	47	30,1	38	24,4
	ÖE	1	8,3	5	41,7	3	25,0	3	25,0
5. Başka (Belirtiniz) ……..	Ö	154	98,7	2	1,3				
	ÖE	11	91,7			1	8,3		

Başarı nasıl ölçülsün?

Sınavlar zorunlu olduğuna göre öğrenciler sınavlarının (notlandırmanın) nasıl (neye göre) yapılmasını ister? Tablo 13'e göre *sadece araştırma ödevi ve sunu* en yüksek yüzdeye sahip; *yazılı + sözlü + araştırma ödevi* seçeneği % 30.8 ile ikinci sırada. Öğrenciler sözlü ölçme ve değerlendirme araçlarından özellikle kaçınmaktadır. Bizce yukarıdaki tercihler birkaç biçimde gerekçelendirilebilir: kötüye kullanıma açık olması, internet gibi kaynaklardan kısa yoldan hazırlanabilmesi (hazır bulunabilmesi), denetlenebilirliğinin göreceli zorluğu, öğrencinin sonuçta bir ürün ortaya koymuş ve geçmeyi hakketmiş sanısına kapılması, geleneksel öğrenme yöntemi…

Tablo 13

	f	%
Sadece yazılı	28	17,9
Sadece sözlü	2	1,3
Hem yazılı hem sözlü	17	10,9
Sadece araştırma ödevi ve sunu	54	34,6
Yazılı+sözlü+araştırma ödevi	48	30,8
Toplam	149	95,5
Yanıt yok	7	4,5
Genel toplam	156	100,0

Sınavlar öğrencilerin beklentilerine yanıt veriyor mu?

Öğrencilerin sınavların nasıl yapılmasını tercih ettiklerini Tablo 13'te gördük. Peki öğretim elemanları sınavlarda öğrencilerin beklentilerine yanıt veriyor mu? Öğrencilerden de öğretim elemanlarından da elde ettiğimiz sonuçlara göre

"hayır". Zira denekler ağırlıklı olarak her zaman yazılı yoklamaya yer verildiğinde birleşmektedir (Tablo 14):

Tablo 14

		Yanıt yok		Her zaman		Ara sıra		Hiç	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1. Yazılı yoklama	Ö	6	3,8	126	80,8	20	12,8	4	2,6
	ÖE			10	83,3	2	16,7		
2. Sözlü yoklama	Ö	18	11,5	17	10,9	78	50,0	43	27,6
	ÖE			4	33,3	6	50,0	2	16,7
3. Test	Ö	14	9,0	19	12,2	87	55,8	36	23,1
	ÖE			3	25,0	4	33,3	5	41,7
4. Ödev, sunu, proje	Ö	9	5,8	60	38,5	80	51,3	7	4,5
	ÖE			4	33,3	8	66,7		
5. Diğer (Lütfen belirtiniz) ……	Ö	155	99,4	1	,6				
	ÖE	12	100,0						

Sınav dili

Sınavların hangi dilde yapılacağını da öğrenciler son derece önemsemektedir. Tablo 15 öğrenci ve öğretim elemanlarının bu konudaki tercihlerini yansıtmaktadır. *Dersine göre Almanca veya Türkçe* ile *Almanca ve Türkçe karışık* en yüksek oranlara sahiptir. Aslında bu tablonun Tablo 5'le birlikte değerlendirilmesi gerekir; çünkü burada çok benzer bir tabloyla karşı karşıyayız.

Tablo 15

	Öğrenci		Öğretim Elemanı	
	f	%	f	%
Sadece Almanca	16	10,3	3	25,0
Sadece Türkçe	5	3,2	0	0
Almanca ve Türkçe karışık	47	30,1	2	16,7
Dersine göre Almanca veya Türkçe	83	53,2	7	58,3
Fark etmez	1	,6	0	0
Toplam	152	97,4	12	100,0
Yanıt yok	4	2,6	0	0
Genel toplam	156	100,0	12	100,0

Sınavların niteliği

Tablo 16, bugüne kadarki sınav sorularının niteliğini göstermektedir. Öğrencilere göre sorular daha çok ezbere yöneliktir; bu veriler Tablo 14'te derslerin içeriğiyle ilgili verilerle de örtüşmektedir. Öğretim elemanlarının kendi sınav sorularını daha pozitif değerlendirdiklerini görüyoruz.

Tablo 16

		Yanıt yok		Her zaman		Ara sıra		Hiç	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1. Ezbere yöneliktir	Ö	10	6,4	76	48,7	63	40,4	7	4,5
	ÖE	1	8,3	1	8,3	8	66,7	2	16,7
2. Uygulamaya yöneliktir	Ö	21	13,5	16	10,3	72	46,2	47	30,1
	ÖE	2	16,7	3	25,0	6	50,0	1	8,3
3. Düşündürmeye yöneliktir	Ö	21	13,5	29	18,6	78	50,0	28	17,9
	ÖE			4	33,3	8	66,7		
4. Fikrim yok	Ö	143	91,7	1	,6	2	1,3	10	6,4
	ÖE	12	100,0						
5. Diğer ……	Ö	154	98,7	1	,6			1	,6
	ÖE	12	100,0						

Öğrencilerin başarı durumu

İster öğrenci ister öğretim elemanı olsun, bir kişinin kendi kendini değerlendirmesi nesnel olmaz. Ancak öğrencilerin kendi durumlarının farkında olup olmadığını anlamak açısından kendilerine başarı durumlarını da sormayı uygun

bulduk. Öğrenciler kendilerini genelde az başarılı (%44.9) ve başarılı (%42.9) buluyor. Öğretim elemanlarından öğrencileri başarılı gören yalnızca % 8.3 (Tablo 17).

Tablo 17

Başarı durumunuzu nasıl görüyorsunuz?	Öğrenci		Öğretim Elemanı		Öğrencilerin başarı durumunu nasıl görüyorsunuz?
	f	%	f	%	
Çok başarılıyım	2	1,3			Çok başarılar
Başarılıyım	67	42,9	1	8,3	Başarılılar
Az başarılıyım	70	44,9	9	75,0	Az başarılılar
Başarısızım	9	5,8	1	8,3	Başarısızlar
Çok başarısızım	1	,6	1	8,3	Çok başarısızlar
Toplam	149	95,5	12	100,0	Toplam
Yanıt yok	7	4,5	0	0	Yanıt yok
Genel toplam	156	100,0	12	100,0	Genel toplam

Becerilere göre başarı durumu

Acaba öğrenciler aşağıdaki becerilerde / konularda nasıl bir başarı düzeyine sahip olduklarını düşünüyorlar? Öğretim elemanlarının kanaati öğrencilerinkiyle örtüşüyor mu? Tablo 18'e göre örtüşme yok. Örneğin sayıları az da olsa, kendini çok başarılı gören öğrenciler var, oysa öğretim elemanlarına göre bu sonuç gerçeği yansıtmamaktadır. Öğrenciler, konuşma hariç diğer becerilerde başarı düzeylerini çok da kötü görmemektedir. Kanaatimizce bu veriler gerçek durumu yansıtmaktan çok uzaktır.

Tablo 18

		Yanıt yok		Çok başarılıyım		Başarılıyım		Az başarılıyım		Başarısızım		Çok başarısızım	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Almanca konuşma	Ö	1	,6	1	,6	26	16,7	81	51,9	42	26,9	5	3,2
	ÖE					1	8,3	7	58,3	2	16,7	2	16,7
2. Okuduğunu anlama	Ö	2	1,3	7	4,5	71	45,5	71	45,5	5	3,2		
	ÖE					3	25,0	7	58,3	1	8,3	1	8,3
3. Yazılı anlatım	Ö	3	1,9	11	7,1	68	43,6	71	45,5	3	1,9		
	ÖE					1	8,3	9	75,0	1	8,3	1	8,3
4. Dinlediğini anlama	Ö	3	1,9	8	5,1	51	32,7	71	45,5	21	13,5	2	1,3
	ÖE					2	16,7	9	75,0			1	8,3
5. Sözlük kullanımı	Ö	3	1,9	39	25,0	78	50,0	28	17,9	6	3,8	2	1,3
	ÖE					4	33,3	5	41,7	2	16,7	1	8,3
6. Almanca dilbilgisi (gramer)	Ö	3	1,9	8	5,1	55	35,3	62	39,7	20	12,8	8	5,1
	ÖE					3	25,0	6	50,0	2	16,7	1	8,3
7.Telaffuz (fonetik, sesbilgisi)	Ö	4	2,6	22	14,1	60	38,5	47	30,1	18	11,5	5	3,2
	ÖE					2	16,7	6	50,0	3	25,0	1	8,3
8. Sözcük bilgisi (sözcük dağarcığı, Wortschatz)	Ö	5	3,2	1	,6	39	25,0	76	48,7	31	19,9	4	2,6
	ÖE					1	8,3	7	58,3	3	25,0	1	8,3
9. Türkçe dilbilgisi	Ö	2	1,3	72	46,2	66	42,3	9	5,8	5	3,2	2	1,3
	ÖE	1	8,3			3	25,0	5	41,7	2	16,7	1	8,3
Diğer (Lütfen belirtiniz)	Ö	155	99,4	1	,6								
……	ÖE	12	100,0										

Başarısızlığın nedenleri

Öğrencilerimiz de aslında başarısızlıklarının farkındadır; dolayısıyla sıkça "Elimizden bu kadar geliyor" gibi teslimiyetçi ve daha çok çaba göstermemeyi haklı kılacağını düşündükleri pasif bir direnişle karşılaşıyoruz. Bakalım başarısızlık nasıl gerekçelendiriliyor? Tablo 19'da gördüğümüz gibi, öğrencilerin % 30.1'inin bu soruya yanıt vermemesi ilginç; saydıkları diğer gerekçelerse şunlar: Lisede Almanca öğrenmeden gelmeleri, derslerin çok kuramsal olması, mezuniyet sonrasına yönelik kaygıları. Öğretim elemanları, derslere olan ilgisizliği asıl sorun olarak görmektedir.

Tablo 19

Kendinizi yeterince başarılı görmüyorsanız, bunun en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?	Öğrenci		Öğretim Elemanı		Öğrencileri yeterince başarılı görmüyorsanız, bunun en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?
	f	%	f	%	
Çok sık sınav yapılması	0	0	0	0	Çok sık sınav yapılması
Derslerin çok kuramsal olması	27	17,3	1	8,3	Derslerin çok kuramsal olması
Derslere olan ilgisizliğim	7	4,5	10	83,3	Derslere olan ilgisizlik
Haftalık ders yükünün ağırlığı	9	5,8	0	0	Haftalık ders yükünün ağırlığı
Mezuniyet sonrasına yönelik kaygılar	18	11,5	1	8,3	Mezuniyet sonrasına yönelik kaygılar
Sınıfın kalabalık oluşu	1	,6	0	0	Sınıfın kalabalık oluşu
Lisede Almanca öğrenmeden gelmemiz	39	25,0	0	0	Lisede Almanca öğrenmeden gelmek
Öğretim elemanlarının dersteki yetersizliği	1	,6	0	0	Öğretim elemanlarının dersteki yetersizliği
Kişisel sorunlarım	4	2,6	0	0	Kişisel sorunlar
Başka	3	1,9	0	0	Başka
Toplam	109	69,9	12	100,0	Toplam
Yanıt yok	47	30,1	0	0	Yanıt yok
Genel toplam	156	100,0	12	100,0	Genel toplam

Başarı için öğrencilere düşen görev

Peki aşağıdaki becerilerdeki / konulardaki başarılarının yükselmesi için **öğrencilere düşen görev nedir**? Öğrencilerin görüşlerini aşağıya aktarıyoruz:

Tablo 20

1. Almanca konuşma	Kelime bilgisi ve gramer, Almanca'ya çevirme, CD dinleme, Almanca konuşma, yanlış yapma korkusu, grup çalışması, pratik, bol bol konuşma, soru-cevap, tv izleme Kaset, video, tv dinleme, izleme, Almanca konuşanlarla aynı ortamda bulunma, konuşmaktan korkmamak, diyalog, hazırlanarak gelmek, okuma ve pratik yaparak,
2. Okuduğunu anlama	Kitap okuma, kelime eksiğini giderme, çok okuma, parça inceleme, pratik yapma, çeviri, kelime ezberleme Kitap okuma, gazete ve dergi okuma, Türkçe açıklama, daha çok gramer,
3. Yazılı anlatım	Kitap okuma, kelime ve gramer, kompozisyon yazma, ödev hazırlama, çeviri, ödev yapmak, serbest yazma alıştırmaları yapmalı, günlük tutma. Kompozisyon yazmalı, metin yazma, telaffuz ile yanlışlara dikkat etmeli, mailleşerek, bireysel çalışma,
4. Dinlediğini anlama	Kelime bilme, Almanca CD, sinema etkinliği, pratik yapma, kulak alışkanlığı, bolca Almanca yayın dinlemeli, görsel işitsel araçlar yeterli şekilde kullanılmalı. Kaset dinleme, yabancı programları izleme, kulak dolgunluğu olmalı, bireysel çalışma,
5. Sözlük kullanımı	kelime araştırmalı, parça inceleme, kelime ezberi, İyi bir sözlük almalı, kulalnım kurallarını öğrenme, sözlüğe bağımlı olmak yanlış, Almanca-almanca sözlük kullanılmalı, bireysel çalışma,
6. Almanca dilbilgisi (gramer)	Dersi iyi dinleme, çeşitli kaynaklardan faydalanma, alıştırma yapma, tekrar yapma, düzenli çalışma, uygulama yapma, test çözme, öğretmene danışma. Alıştırma yapma, ne yapsam olmuyor, anlayıncaya kadar örnek yapılmalı, çok ders çalışma, sürekli tekrar, sürekli alıştırma, kitap okuma, bireysel çalışma,
7.Telaffuz (fonetik, sesbilgisi)	Sesli okuma, CD dinleme, konuşma, pratik, gayret gösterme, almanca yayın dinlemeli, ayrı bir ders olarak olmalı, kelimelerin söylenişi birkaç kez tekrarlanmalı. Arkadaşlarla pratik yapma, film izleme, kitap okuma, Almanya'ya gitmeli,
8. Sözcük bilgisi (sözcük dağarcığı, Wortschatz)	Sözlük karıştırmalı, parça inceleme, alıştırma yapma, ezber, okumak, yazarak çalışma, kitap okuma. Kitap okumalı, sözcük ezberlemeli, tv izleyerek, bireysel çalışma,
9. Türkçe dilbilgisi	çeşitli kaynaklardan faydalanma, kitap okuma, test çözme, Türkçeyi Almanca ile karşılaştırma. Kitap okumalı,
Diğer (Lütfen belirtiniz) ……	

Başarı için öğretim elemanına düşen görev

Keza öğrencilere göre aşağıdaki becerilerdeki / konulardaki öğrenci başarısının yükselmesi için **öğretim elemanına düşen görev nedir?**

Tablo 21

1. Almanca konuşma	Öğrenciyi teşvik etme, konuşturmalı, derslerde ağırlık vermek, grup çalışması, daha az bilimsel konuşmamak, bol bol konuşsun, derste Türkçe konuşulmasın, konuşma teknikleri. Basitten zora doğru konuşma, Tartışma konuları işlenmeli, konuşma becerisine önem, okuma ve pratik, verilmeli, dersler Türkçe anlatılmamalı, hocalar Almanca konuşmalı, teşvik etmeli, öğrenciyle iyi diyalog kurulmalı, dersten sonra hatalar düzeltilmeli,
2. Okuduğunu anlama	Türkçe anlatmalı, parça ve kitap üzerinde tartışma, almanca kitap okuma zorunluluğu, dilbilgisi vermek. Kitap tavsiye etmeli ve okutmalı, güncel metinler okutmalı, anlayışlı yaklaşım, okuma ve pratik, ilginç konular seçilmeli, daha çok metin getirmeli,
3. Yazılı anlatım	Kompozisyona ağırlık, serbest yazma, teknikleri göstererek, daha çok yazma, ev ödevi verilmeli, ilgi çekici konular, kelime ve grameri geliştirme, gramer bilgisi verme, daha çok önem verilmeli, dikte, yanlışlar hemen düzeltilmeli, oyunlar oynatarak yazı yazdırmalı, okunan kitaplarla ilgili yazılar yazma. okuma ve pratik, gramer geliştirilmeli, bize kompozisyon/hikaye/makale yazdırılmalı, konular öğrenciye yönelik olmalı, daha çok yazdırmalı,
4. Dinlediğini anlama	Sinema, tiyatro, dinleme dersi, kaset CD dinletmeli, teyple ders anlatma, görsel işitsel araçlar yeterli şekilde kullanılmalı. Kaset dinletmeli ve özet yaptırmalı, okuma ve pratik, daha çok dinletmeli,
5. Sözlük kullanımı	Araştırmaya yöneltme , parça inceleme, sözcükleri sık kullanarak öğretme, bilgi vermeli, cümle kurdurmalı. Öğretilmeli,
6. Almanca dilbilgisi (gramer)	Tekrar etmeli A/T, bol alıştırma, daha basit anlatım, ders saatleri arttırılabilir, sabırlı olmalı, ezbere dayalı olmamalı, anlaşılır soru sorulmalı. Gramer özenle anlatılmalı, gramer dersini artırmalı, İngilizce ve Türkçe yardımıyla anlatmalı, okuma ve pratik, sevdirme, Türkçe anlatılmalı, iyi bilmeli,
7.Telaffuz (fonetik, sesbilgisi)	hataları düzeltmeli, telaffuza dikkat etme, grup çalışması, anlaşılır telaffuz etme, daha sabırlı olmak, konuşmasına dikkat etmeli, kaset video dinleme, kelimeler verilip öğrenilmesi istenmeli. Tekrar alıştırmaları yaptırmalı, her öğrenci ile ilgilenilmeli, öğretmen telaffuzuna dikkat etmeli ve öğrencinin yanlışını düzeltmeli, okuma ve pratik, telafuzu iyi olmalı,
8. Sözcük bilgisi (sözcük dağarcığı, Wortschatz)	sürekli farklı kelimeler kullanmalı, kelime çalışması, çalışma kağıtları dağıtma, yeni cümleler kurdurma. Sözcük ezberletmeli, örnek cümleler kurdurulmalı, bulmaca ve fıkra gibi günlük şeyler, yeni kelimeleri not ettirmeli, sözcük kullanma yöntemi öğretilmeli,
9. Türkçe dilbilgisi	kitap tavsiye etme, test. Kitap okuma, ayrı bir ders olarak verilmeli,
Diğer (Lütfen belirtiniz) ……	

Peki aşağıdaki becerilerdeki / konulardaki başarılarının yükselmesi için **öğrencilere düşen görev nedir**? Öğretim elemanlarının görüşlerini aşağıya aktarıyoruz:

Tablo 22

1. Almanca konuşma	Her fırsatta kendini ifade etme, yanlış da olsa konuşmaya çalışmak, konuşma alıştırmaları, kendi kendine aynaya bakarak bile olsa tekrar yapmak
2. Okuduğunu anlama	Çok okumalı, çeşitli metinler okumalı, hepsi için daha fazla çaba ve ilgi gerek, bütün içinde görmeye çalışmak, olaylar arasında ilişki kurmak
3. Yazılı anlatım	Bolca yazılı çalışmalar yapmalı, sadece ödev yaparak değil, derste not alarak, günce tutma, mektup yazma, düşündükleri her konuyu yazıya dökme, ödevleri itina ile yapma, sürekli yazma ve doğruluğunu kontrol ettirme,
4. Dinlediğini anlama	Duyduğunu kendi ifadesi ile tekrar etmek, ders dışında da VCD/ kaset dinleme, Almanca kanalları dinleme,
5. Sözlük kullanımı	Sınav dışında da sözlük kullanma, tek dilli sözlük kullanmaya özen gösterme,
6. Almanca dilbilgisi (gramer)	Temel bilgileri her türlü metin üzerinde uygulamak, öğrenilen yapıları yazılı ve sözlü anlatımda kullanmak, çok kitap okuma, anlamasa bile sürekli gazete dergi okuyup kurguya dikkat etmek,
7.Telaffuz (fonetik, sesbilgisi)	Konuşmak, evde ve derste sözlü tekrar, sürekli CD dinlemek ve tekrar etmek,
8. Sözcük bilgisi (sözcük dağarcığı, Wortschatz)	Sistemli kelime öğrenmeli, bir ifadenin yazılı dile getirilmesi denenmeli, yeni kelimeleri cümlelerde kullanarak sürekli yazarak, çok kitap okumak, kelime defteri tutma, kitap dergi gazete okumak ve sözlük yardımıyla merak ettiği bilmediği sözcükleri öğrenmeye çalışmak,
9. Türkçe dilbilgisi	Yabancı dil öğrenen birinin anadilini çok iyi bilmesi gerektiğinin farkına varmak, kitap dergi gazete okumak
Diğer (Lütfen belirtiniz) ……	

Keza öğretim elemanlarına göre aşağıdaki becerilerdeki / konulardaki öğrenci başarısının yükselmesi için **öğretim elemanına düşen görev nedir?**

Tablo 23

1. Almanca konuşma	Dersi Almanca işleme, karşılıklı konuşma, konuşulanları tekrar ettirmek,
2. Okuduğunu anlama	Kitap okuma ödevleri verilmeli, sunu yaptırılmalı, farklı metinler okutmalı, metin bütünlüğüne dikkat çekmek,
3. Yazılı anlatım	Sıkça rapor, özet, günlük yazdırılmalı, her konuda Türkçe düşünüp Almanca yazamayacaklarını belirtmek, sık sık tahtayı kullanmalı,
4. Dinlediğini anlama	Dinleme anlatma çalışmaları yapılmalı, ilk dinlemede not tutturup bütünü anlamalarını sağlamak, TV ve radyo dinlemeye zorlanmalı
5. Sözlük kullanımı	Bu beceri kazandırılmalı, tek dilli sözlük kullanımını önermek,
6. Almanca dilbilgisi (gramer)	Sürekli dilbilgisi düzeltmeleri yapılmalı, öğrettiği kuralları kullandırmalı, dilbilgisi dersi dışında da hatalara dikkat çekmek, konuşurken ve yazarken dilbilgisini denetlemeli,
7.Telaffuz (fonetik, sesbilgisi)	Dinleme ve düzeltme yapılmalı, iyi bir telaffuza sahip olmalı, derslerde kendisi de telaffuza dikkat etmeli,
8. Sözcük bilgisi (sözcük dağarcığı, Wortschatz)	Sözcüklerle grup çalışmaları yapılmalı, sözcük geliştirme çalışmaları yatırmalı, farklı konular vererek öğrencilerin sözcük dağarcığını geliştirmeli
9. Türkçe dilbilgisi	Türkçe dilbilgisinin çeviri derslerindeki önemini vurgulamalı, Türkçe ifadelerdeki yanlış kullanılmaları düzeltme, genel kültür ve okuma alışkanlığı kazandırılmalı
Diğer (Lütfen belirtiniz) ……	

Söylenecek başka neler var?

Buraya kadarki sorularda yer almayan, ama dikkate alınmasını istediğiniz görüşlerinizi lütfen açıkça yazınız denildiğinde öğrencilerden aşağıdaki görüşleri aldık:

Teşvik ve güdüleme; Hocaların yetersizliği, öğrenciyi boğacak program var; Sosyal aktivitelerin çoğaltılması

Ders programında fazla boşlukların olmaması; Eşit davranılması, küçük düşürmeme; Hocalar değerlendirmelerde adil davranmalı, öğrenciyi daha iyi tanımaya çalışmalı; Öğretim yetersiz; Öğrenciler yetersiz şekilde mezun oluyor, bilgiyi uygulama yetersizliği, ek kurslar açılmalı veya dersler daha kapsamlı olmalı; Sınavlara fazla önem verilmemeli, öğrencinin ders içi performansı dikkate alınmalıdır, bölüm öğrenciler üzerinde baskı kuruyor; Teknolojik aletler derslerde daha fazla kullanılmalıdır; Hoca tutarlı davranmalı, sorunlarını derse taşımamalı, öğrenciye hak ettiği notu vermeli; Konuşmaya önem verilmeli; Yaz okulu açılsın, hocalar yazın gelemeyiz demesin, öğrenciyi düşünsün; Ders işlenişi çok katı, hazırlıktan sonra çok ağır dersler geliyor öğrenci siniyor, Almanca sevdirilmeli; Gereksiz dersler kaldırılmalı, öğrenci not ile korkutulmamalı; Hocalar daha vicdanlı davranmalı öğrenciyi bırakmadan önce düşünmeli; Devam zorunluluğunun esnek tutulması, öğrenci ilişkisi bozuk olduğu öğretmenin dersine girmemeli, öğretmen öğrenci kaynaştırma günleri düzenlenmeli; Mezun olmak için sadece sınav sonucu ölçüt alınmamalıdır; 1.ve 2. sınıflar da hazırlık havasında sürdürülmeli, binanın temeli ile inşası aynı malzemeden olmazsa sorun oluyor işte; Almancayı sevdirmelisiniz, geleceğe dair umutlandırmalısınız; İngilizceden geldiğimizi unutmayın; Arasınav (vize) yapılmamalı, yerine araştırma ve sunu ödevi verilmeli. Ödev yapıldığında dönemsonu sınavı da yapılmamalı; Bitirme çalışması 6. ve 7. yarıyıllara kaydırılmalı; Uygulamada gözlem süresi çok uzun; Not korkusu öğrenmemizi engelliyor, sınavlar öğrenciye sorumluluğunu anımsatır nitelikte olmalı; Okulu uzatmak istemiyorum. KPSS'ye hazırlanıyorum; Dersler öğrenmeyi teşvik edici değil; Hocalar anlayışlı, içten, samimi olmalı; Almanca konuşurken yaptığımız yanlışlar nota yansımamalı, alaycı ve küçümseyici gözlerle bakılmamalı; Almanca biliyormuşuz gibi bize konuşulup bizden cevap bekleniyor, bu yanlış; Bu kadar emeğin üzerine evde koca beklemek istemiyorum; Elimizden geleni yapıyoruz. Mezun olacağız ama atama yok. İngilizcemizi 40 krediye tamamlamak istiyoruz. KPSS'ye hazırlanıyoruz, bu tek şansımız, yoksa İngilizce öğretmeni bile olamayacağız. Sözleşmeli öğretmenlik de kalktı. Hocalarımız daha hoşgörülü olsun; Öğrenciden çok şey bekleniyor; Yıllar ilerledikçe derse katılımımız azalıyor. Bu, temel olmamasından kaynaklı. Hedefler de değişiyor; Başarısızlığımın farkına sonradan vardım, iş işten geçti; Hazırlıkta dört dörtlük Almanca öğrenmiş gibi üstümüze Almanca şiirlerle geliyorsunuz, yapamayınca bizi sorumsuz ilan ediyorsunuz; Bizi yıllardır anlamıyorsunuz. Basitten zora gideceğinize ağırdan başladınız. Ben asla böyle bir öğretmen olmayacağım; Öğrenciye değerli olduğunu hissettirmeli. Öğrenciyi kaybetmek kolay; Hocalar arasında koordinasyon yok. Bilmediğimiz şeyler soruluyor; Almanca nasıl öğretilir diye bir ders olsun ve gereksiz dersler çıkarılsın ya da seçmeli olsun; Ezbere dayalı öğretim olmasın; Öğrencinin kendini derste kanıtlaması gerek; Ders dışı etkinliklere ağırlık verilmeli; Okuma bilinci kazandırılmalı, bilinçli bireyler olmalıyız.

Keza öğretim elemanları da buraya kadarki sorularda yer almayan, ama dikkate alınmasını istedikleri görüşlerini belirtmişlerdir:

Batılı ülkelerin kendi ülkelerindeki uygulamalar incelenmeli, koşullar, amaçlar ve kaynaklar karşılaştırılarak Türkiye'ye ilişkin öneriler geliştirilmeli; Dil eğitimi alanındaki son gelişmeler ışığında dersler ve öğretmen tutum davranışları gözden geçirilip yeni düzenlemelere gidilmeli; Öğrencilerle sadece derslerde değil, ders dışı ortamlarda da yardımcı olmak, onlara danışmanlık yapmak, sorunların çözümünde katkıda bulunmak, öğrencinin motivasyonunu üst düzeyde tutmak adına meslekle ilgili kaygılarını azaltmaya yönelik, gelecekle ilgili alanlarına ilişkin olumlu gelişmelere yer vermek. Avrupa Birliği kapsamında Almancanın önemini vurgulamak; Temel sorunlardan birisi öğrencilerin ortaöğretimden sıfır Almanca bilgisi ile gelmeleridir. Bunun da nedeni Almancanın ortaöğretimden bilinçli olarak kaldırılmış olmasıdır; Günümüz öğrenci profiline baktığımızda karşılaştırmalı dilbilgisi ve dilbilimi olmalı, toplum dilbilimi gibi bazı dersler seçmeli değil zorunlu olmalı, Fonetik, Alman Dili Tarihi dersi tekrar olmalı; Öğrencinin ilgisini artırıcı projeler yapılmalı; Öğrenmek isteyen kişi en olmaz yöntemlerle de başarılı olur. Öğrenci istek gösterecek, öğretmenlik mesleğini sevip kendini geliştirecek.

Belirtilen düşüncelerden iki grup öğrenci olduğu ortaya çıkmaktadır; birincisi kendi hatalarının farkında olan ve çözümü kendinde gören öğrenciler, ikincisi devamlı hocaları ve programı suçlayan, kendilerinde hiçbir hata görmeyen öğrenciler. Aslında Tablo 20 ve Tablo 21'de verilen yanıtlar ve yukarıdaki düşünceler karşılaştırıldığında öğrencilerin sıkça çelişkiye düştüğü görülmektedir. Öğretim elemanlarının düşüncelerinin öğrenim-öğretim sürecinin öğrenciler lehine daha fazla iyileştirilmesi yönünde olduğunu görmekteyiz.

SONUÇ

Metin içerisinde altbaşlıklardaki kısa yorumlarda düşüncelerimizi ortaya koyduk. Öğrencilerin anketiyle ilgili olarak çıkarabileceğimiz genel sonuç, öğrencilerin öğrenim-öğretim etkinliğinin ve ölçme değerlendirmenin niteliği ve niceliği konusunda tam bilgi sahibi olamadıklarıdır. Bu durum, göreli yaşadıkları sorunlara yanlış tanı koymalarını dolayısıyla beraberinde başarısızlığı getirmektedir. Buna bağlı olarak beklenen başarının düzeyinin yakalanamaması durumunda öğrenci sorunu öncelikle kendinde değil, başka yerlerde aramaktadır ve arayacaktır; nitekim olan da budur. Bu yüzden sıkça çelişkiye düşülmektedir. Örneğin bir yanda derslerin ve sınavların genelde Türkçe yapılması istekleri ağır basarken ve Almanca kitap okumaya pek eğilimli gözükmezlerken diğer taraftan "Başarı için öğretim elemanına düşen görev" bölümünde beklenti tersinedir. Yine aynı bölümdeki beklentilerin gerçekleştiği durumlar düşünceler bölümünde eleştirilmektedir. Keza başarısızlıklarının nedenini öğretim elemanlarının dersteki yetersizliğine ve çok sık sınav yapılması bağlayanların oranı %0,6 (1 kişi) ve %0 iken düşünceler bölümünde tavır öğretim elemanları ve sınavlar aleyhine değişmektedir. O kadar olmasa bile benzer çelişkili tavır -özelikle derslerin ve sınavların Almanca yapılması konusunda – öğretim elemanlarında da görülmektedir.

Her ne kadar öğrencilerimiz kafası karışık, çelişki içinde olsalar da, elde edilen verilerle öğretim-öğrenim sürecini daha etkin ve daha sorunsuz hale getirme yönünde adımlar atılabileceği ortadadır. Atılan ilk somut adım örneğin öğrencilerin yaz okulu talebinin ilkesel olarak kabul edilmiş olmasıdır. Yine bu veriler ışığında öncelikle atılması gereken bir diğer adım da öğrencilerimizi geleneksel eğitimin hastalığı olan "öğretim" yandaşlığından "öğrenmeye" geçirmek olmalıdır. Bunu başarabilirsek bu çalışmada ortaya çıkan sorunların çoğunluğunun da üstesinden geleceğimize inanıyoruz.

KAYNAKÇA

Balcı, T. (1996): Deutsch als Unterrichtssprache bei germanistischen Lehrveranstaltungen? In: ÖDaF-Mitteilungen.Nr.:1. Institut für Germanistik der Univ. Wien. S. 65-70.

Eğitim Fakülteleri… (2006): Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi. T.C. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı. Mart 1998.Ankara. http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/ogretmen_ yetistirme_lisans_ programlari.htm. 05.03.2006

Fidan, N. /Erden, M. (1993): Eğitime Giriş. Ankara.

Karadağ, E. / Çalışkan, N. (2006): Eğitim-Öğretim Sürecinde Dramanın Yeri ve Önemi. http://www.istekyasam.com/edu7dergi/edu7/makale3.doc. 15.04.2006

Serindağ, E. / Aksöz, A. S. / Balcı, T. (2006): 1998-1999 Eğitim-Öğretim Yılında Uygulamaya Konulan Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarının Değerlendirilmesi: Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Örneği.

Türkoğlu, A. / Erden, Ş. / Aslan, D. (2005): Okulöncesi Lisans Programında Okuyan Öğrencilerin Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi. Yayınlanmamış bildiri. 28-30 Eylül 2005'te Denizli'de düzenlenen 14. Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulmuştur).